

Hegemonická stabilita

Mezinárodní politická ekonomie
2015

THS v rámci IPE

- **Vztah** mezi mezinárodní **politickou strukturou** a **liberální světovou ekonomikou** – zkoumán již 40 let.
- Carr: **britská ekonomická hegemonie** a **rozmach volného obchodu**;
- 1973 Kindleberger: **souvislost** mezi **britským úpadkem**, začátkem éry **americké predominance** a světovou hospodářskou **krizí**;
- Gilpin a Krasner: zkoumání **role politické moci** pro fungování **systemu liberální světové ekonomiky**;
- V **éře turbulencí** uvnitř světové ekonomiky a relativního **oslabování USA** (souvislost?) analýza role hegemonu obzvláště **aktuální**...
- Teorie hegemonní stability- napomohla **ustavení IPE v 1970s**;
- Jednoduchá **kauzalita** a **předpovědi** se zdály být v souladu s **realitou**...

Hlavní prvky teorie

- **Realistická interpretace:** státy racionální aktéři + **distribuce moci** klíčová...
- **Kauzalita:** distribuce **moci** je **nezávislou** proměnnou, která **ovlivňuje fungování světové ekonomiky**...
- **Kindleberger:** ke **stabilizaci světové ekonomiky** musí existovat **stát**, který takovou stabilitu zajistí.
  - *1929 Velká Británie nebyla dále schopna tuto roli plnit, zatímco USA, nebyly ochotny ji vykonávat;*
  - *Jednotlivé státy začaly sledovat své vlastní národní zájmy a nebraly ohled na fungování světové ekonomiky.*
- **Teze:**
  - **Nutná mocnost**, která je **schopná** a **ochotná** vést – udělá ze států participujících státy privilegované;
  - Mocnost obstará a **podpírá infrastrukturu**, která dovolí **hladkou** a vzájemně výhodnou mezinárodní **směnu**;
  - Když síla stabilizátora **upadá**, je v **ohrožení** i stabilita **systemu**..;
  - Nakonec žádná **kooperace** (ostatních) mocností **není schopna nahradit** stát, který by vzal na bedra tíhu vedení.

Historické příklady

- **Britská hegemonie** (1860-1913)
  - *politický triumf střední třídy + rozmach průmyslového sektoru;*
  - *námořní dominance – koloniální dělba práce;*
  - *GB jako příklad ekonomického úspěchu; další státy přebírají myšlenky liberalismu- bilat.dohody;*
  - *export kapitálu – Londýn finančním centrem...*
- ***Velká hospodářská krize 30. let...***
- **Americká hegemonie** (1945-1971?)
  - *vytvoření mezinárodních organizací a ekonomických režimů;*
  - *liberalizace obchodu a financí; zajišťování likvidity a pomoc při poválečné obnově;*
  - *poskytování vojenské ochrany;*
  - *změny ve světové ekonomice 70. a 80.let 20st....*
- ***Strukturální krize 70.let...***

Role hegemonu

- **Potřeba veřejných statků ale problém černých pasažérů** – riziko opadnutí zájmu platit + oslabení systému (**logika kolektivní akce**).
- **Řešení:** existence **hegemonu**:
  - Má **zájem** na **poskytování** veřejných **statků**;
  - **Podnikne kroky** k jejich zajištění;
  - Platí **větší části nákladů nebo přinutí** další aktéry **platit**.
- **Hegemon** vykonává několik **rolí** (liberální institucionalismus):
  - Konstrukce a vynucování **mezinárodních režimů**;
  - Bariéra proti **ekonomickému nacionalismu**;
  - „**Crisis management**“ (krizová likvidita);
  - **Motor** hospodářského **růstu**.
- **Aktuální režim: liberální obchod + integrované finanční trhy**
  - **Volná koordinace** monetární a kurzové politiky;
  - Opatření proti **zneužívání** dominantního **postavení** a pro **zapojení** ostatních **aktérů**;
  - **Dovozy** stimulují růst; **investice** poskytují kapitál; transfery **technologie** zvyšují produktivitu práce...

Úpadek hegemonu

- Negativní, **nevyhnutelný jev** – HS **inherentně nestabilní** – H. ztrácí vůli i schopnost řídit systém:
  - Roste jeho **domácí spotřeba** a **náklady na obranu** systému;
  - Existence „černých pasažérů“+ **partneři mají z liberalizace větší prospěch**;
  - **Vytlačován efektivnějšími a dynamičtějšími soupeři...**
- ***Fungování tržní ekonomiky transformuje strukturu mezinárodního ekonomického systému a vede k rozptýlení moci, tím podryvá politické základy této struktury..***
- **Důsledky úpadku: nárůst konfliktů ve světové ekonomice:**
  - Pokud se **hegemon dokáže přizpůsobit** - naváže spolupráci při **zajišťování veřejných statků** – **řád může přežít.**
- **Důvody přežití: setrvačnost, absence reálné alternativy, přežívání společných zájmů.**
- **Řád po hegemonii:**
  - **Riziko, že krize povedou ke kolapsu režimu;**
  - **Problém, kdo sehraje roli stabilizátora systému, zajistí potřebnou likviditu a bude provádět crisis management...**